

PATVIRTINTA
Kauno būsto modernizavimo
agentūros direktoriaus
2022 m. spalio 17 d.
įsakymu Nr. V208-4

KAUNO BŪSTO MODERNIZAVIMO AGENTŪRA
(Kodas 306029595)

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA Nr. 1

I. BENDROSIOS ŽINIOS APIE ĮMONĖ

Įstaigos registracijos adresas: Laisvės al. 94, Kaunas.

Įstaigos vadovas: Julius Jančauskas

Įstaigos kodas: 306029595

Įstaigos veikla: Daugiabučių namų renovacijos skatinimas, organizavimas, gyventojų švietimas renovacijos klausimais.

Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas vykdo: direktorius arba jo pavestas asmuo.

Atsakinga už gaisrinę saugą, gaisro gesinimo organizavimą: direktorius arba jo pavestas asmuo.

Instrukcijos paskirtis ir taikymas:

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinės instrukcijos paskirtis – kiekvienam darbuotojui suteikti pirminių ir minimalių darbuotojų saugos ir sveikatos.

2. Ši Instrukcija taikoma kiekvienam BĮ Kauno būsto modernizavimo agentūros (toliau – Įstaigos) darbuotojui.

II. PAVOJAI, RIZIKA ĮSTAIGOJE SU KURIAIS GALI SUSIDURTI DARBUOTOJAS

2.1. Įstaigoje egzistuojantys pavojingi, kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus darbo vietose, išvardyti individualiose darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose.

III. DARBDAVIO TEISĖS IR PAREIGOS

3.1. Darbdaviui atstovaujantis asmuo ir administracija privalo tinkamai organizuoti darbuotojų darbą, laikytis darbo įstatymų, darbuotojų saugą ir sveikatą reglamentuojančių bei kitų teisės aktų reikalavimų, rūpintis darbuotojų poreikiais.

3.2. Įgyvendindamas savo teises bei vykdydami pareigas darbdaviui atstovaujantis asmuo įstaigos vadovas turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles, veikti sąžiningai, laikytis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų. Draudžiama piktnaudžiauti savo teise.

3.3. Darbo teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas neturi pažeisti kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų. Draudžiama kliudyti darbuotojams jungtis į profesines sąjungas ir trukdyti jų teisėtai veiklai.

3.4. Įstaigos vadovo pareigos:

3.4.1. Užtikrinti, kad darbo aplinka atitiktų darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatytus reikalavimus.

3.4.2. Organizuoti darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos būklės įvertinimą ir priemonių jai gerinti parengimą bei įgyvendinimą.

3.4.3. Užtikrinti, kad darbuotojai gautų visapusišką informaciją apie darbo sąlygas įstaigoje, galimą profesinę riziką.

3.4.4. Tvirtinti visą darbuotojų saugos ir sveikatos dokumentaciją.

3.4.5. Organizuoti darbuotojų instruktavimą, mokymą, saugaus darbo žinių tikrinimą, suteikti darbuotojams informaciją darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

3.4.6. Užtikrinti Darbo kodekso nustatytą darbo ir poilsio laiką.

3.4.7. Sudaryti sąlygas privalomiems sveikatos patikrinimams.

3.4.8. Nustatyta tvarka pranešti apie nelaimingus atsitikimus, profesines ligas, iširti aplinkybes ir priežastis, atlyginti už pakenkimą sveikatai.

3.4.9. Kontroliuoti, kaip darbuotojai laikosi darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų.

3.4.10. Darbuotojų prašymu nemokamai išduoti pažymas, susijusias su darbu bei darbo santykiais įstaigoje.

3.5. Įstaigos vadovo teisės:

3.5.1. Reikalauti, kad darbuotojai laikytųsi darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų, kad darbuotojai dirbdami rūpintųsi savo pačių, taip pat kitų darbuotojų sauga ir sveikata.

3.5.2. Darbuotojams, pažeidusiems darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus, skirti drausmines nuobaudas, nustatyta tvarka reikalauti atlyginti žalą.

3.5.3. Įstaigoje patvirtinta tvarka, laikinai nušalinti darbuotoją nuo darbo ir už tą dieną (pamainą) nemokėti jam darbo užmokesčio, jeigu jis darbo metu neblaivus, apsvaigęs nuo sąmoningai pavartotų narkotinių ar toksinių medžiagų.

3.5.4. Darbdavys neatsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų neužtikrinimą arba atsakomybė už tai gali būti sumažinta, jeigu ištyrus nelaimingą atsitikimą darbe ar profesinę ligą nustatoma, kad tai įvyko susiklosčius neįprastoms ar nenumatytoms aplinkybėms, kurių darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo negalėjo kontroliuoti, arba dėl atsitikimų, kurių padarinių nebuvo galima išvengti, nors ir buvo naudojamos visos reikiamos priemonės.

IV. DARBUOTOJO TEISĖS IR PAREIGOS

4.1. Darbuotojai turi dirbti dorai ir sąžiningai, laikytis darbo drausmės, laiku ir tiksliai vykdyti teisėtus darbdavio ir administracijos nurodymus, darbo normas, laikytis technologinės drausmės, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų, tausoti įstaigos turtą.

4.2. Kiekvieno darbuotojo pareiga yra vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų reikalavimus ir darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus, su kuriais jie supažindinti ir apmokyti juos vykdyti. Darbuotojai, rūpindamiesi savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, privalo sąžiningai ir pilnai atlikti savo pareigas.

4.3. Darbuotojų pareigos:

4.3.1. darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus;

4.3.2. nedelsiant pranešti darbuotojų atstovui saugai ir sveikatai, darbdaviui atstovaujančiam asmeniui apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose įstaigos vietose, kur, jų įsitikinimu, gali kilti pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai.

4.3.3. nedelsiant pranešti darbuotojų atstovui saugai ir sveikatai ar darbdaviui atstovaujančiam asmeniui apie darbo metu gautas traumas, kitus sveikatos sutrikimus;

4.3.4. įstaigoje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą;

4.3.5. laikytis įstaigos darbo tvarkos taisyklėse, darbo grafike nustatyto darbo ir poilsio režimo;

4.3.6. vykdyti tiesioginio vadovo ar darbdaviui atstovaujančio asmens, kitų darbdavio įgaliotų asmenų bei pareigūnų, kontroliuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą įstaigoje, nurodymus.

4.4. Darbuotojų teisės:

4.4.1. reikalauti, kad darbdaviui atstovaujantis asmuo užtikrintų darbuotojų saugą ir sveikatą.

4.4.2. sužinoti iš darbdavio atstovaujančio asmens apie darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius.

4.4.3. susipažinti su išankstinių ir periodinių sveikatos tikrinimų rezultatais.

4.4.4. reikalauti pakeisti darbą, jeigu valstybinės socialinės medicinos ekspertizės komisija ar sveikatos priežiūros įstaiga nustatė, kad darbuotojas negali dirbti darbo sutartyje numatyto darbo ar eiti pareigų.

4.4.5. atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai.

4.4.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

4.4.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos būklės darbo vietoje, kreiptis į darbuotojų atstovą, darbdaviui atstovaujantį asmenį, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

4.5. Darbuotojų atsisakymo dirbti tvarka;

4.5.1. pavojaus saugai ir sveikatai atvejais darbuotojas turi teisę nutraukti darbą ir nedelsdamas raštu pranešti tiesioginiam vadovui ar darbdaviui atstovaujančiam asmeniui atsisakymo dirbti priežastis.

4.5.2. jei darbdaviui atstovaujantis asmuo nesutinka su darbuotojo motyvais dėl darbuotojų saugos ir sveikatos neužtikrinimo, ginčai dėl darbuotojo atsisakymo dirbti nagrinėjami LR įstatymų nustatyta tvarka.

4.5.3. nepagrįstas atsisakymas dirbti laikomas darbo drausmės pažeidimu ir už nedirbtą laiką darbuotojui darbo užmokestis nemokamas.

4.5.4. už laiką, kurį darbuotojas pagrįstai atsisakė dirbti, darbuotojui mokamas vidutinis darbo užmokestis.

V. DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI DARBE, AVARIJAI, INCIDENTUI, KILUS GAISRUI

5.1. Nukentėjęs nuo nelaimingo atsitikimo asmuo, jeigu pajėgia, turi nedelsdamas apie tai pranešti tiesioginiam vadovui arba darbdaviui atstovaujančiam asmeniui.

5.2. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas pranešti apie nelaimingą atsitikimą nurodytiems asmenims.

5.3. Įstaigos vadovo paskirtas asmuo, privalo nedelsdamas organizuoti pirmosios pagalbos suteikimą, o, esant reikalui, nukentėjusįjį nugabenti į gydymo įstaigą.

5.4. Darbuotojai privalo žinoti pirmosios pagalbos suteikimo būdus esant nedidelėms traumoms: susitrenkus, patempus raiščius, išnirus sąnariams, lūžus galūnių kaulams, susižeidus, kraujuojant, patekus

krislui į akį arba esant cheminiam nudegimui, ištikus šilumos ar saulės smūgiui, apsinuodijus dujomis ar garais ir nukentėjus nuo elektros srovės.

5.5. Kilus gaisrui, įstaigos vadovo paskirtas asmuo atsakingas už gaisro gesinimo organizavimą privalo:

- 5.5.1. iškviešti ugniagesius;
- 5.5.2. esant būtinybei evakuoti žmones iš gaisro židinio;
- 5.5.3. sustabdyti vykstantį technologinį procesą;
- 5.5.4. išjungti elektros prietaisus ir vėdinimo sistemą;
- 5.5.5. iš gaisro židinio evakuoti degias medžiagas ir materialines vertybes;
- 5.5.6. panaudoti priešgaisrines priemones gaisro židinio gesinimui.
- 5.5.7 nelaimingi atsitikimai tiriami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nutarimais.

VI. DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ORGANIZAVIMAS ĮSTAIGOJE

6.1. Siekiant užtikrinti saugų darbą, kiekvienas darbuotojas, pradėjęs darbą įstaigoje, darbuotojas darbdavių susitarimu pasiūstas laikinam darbui į įmonę, p r i v a l o:

- 6.1.1. išklaudyti saugos ir sveikatos instruktavimą įstaigos vadovo nustatyta instruktavimo tvarka;
- 6.1.2. dirbti tik tą darbą, kurį jam pavedė tiesioginis vadovas arba darbdaviui atstovaujantis asmuo ir tai, kas sutarta ir užfiksuota darbo sutartyje bei pareiginiuose nuostatuose;
- 6.1.3. prieš darbo pradžią patikrinti darbo vietos ir įrenginių, kuriais bus dirbama, techninę būklę;
- 6.1.4. jei darbo vieta neatitinka techninių reikalavimų, apie pažeidimus ir trūkumus pranešti tiesioginiam vadovui (tokiais atvejais draudžiama pradėti darbą);
- 6.1.5. būti susipažinęs ir vykdyti elektrosaugos reikalavimus;
- 6.1.6. darbo metu būti dėmesingu ir netrukdyti dirbti kitiems;
- 6.1.7. neleisti į darbo vietą pašalinių asmenų;
- 6.1.8. lipant laiptais, laikytis už turėklų, atidžiai žiūrėti po kojomis, neskubėti; esant neapšviestai laiptinei, kilti ir leistis atsargiai, esant galimybei, turėti su savimi elektrinį žibintuvėlį;
- 6.1.9. atsargiai vaikščioti šaligatviais ir takais (žiemos metu, kai jie apledėję arba apsnigti, netvarkingi);
- 6.1.10. laikytis nustatytų kelių eismo taisyklių: gatvę pereiti tik nustatytose vietose, degant žaliajam šviesoforo signalui, neiti prieš artėjantį transportą, neskubėti;
- 6.1.11. būti atidus signalams, kuriuos rodo transporto priemonių vairuotojai;
- 6.1.12. einant arti namų, pastatų (žiemos metu) saugotis kabančių varveklių, nes krisdami jie gali sužaloti;
- 6.1.13. vengti šlapių ir slidžių grindų;
- 6.1.14. be įstaigos vadovo leidimo nevaikščioti po kitus, jam nepriskirtus, įstaigos objektus;
- 6.1.15. nelipti ant atsitiktinių daiktų – dėžių, palangių, netvarkingų kopėčių; Pirmosios pagalbos suteikimas

6.2. Kad pirmoji pagalba būtų suteikta laiku ir efektyviai, įstaigoje turi būti:

- 6.2.1. pirmosios pagalbos vaistinėlės;
- 6.2.2. rodyklės ir ženklai, kurie nurodo, kur įstaigoje yra pirmosios pagalbos vaistinėlės.

6.3. Vaistinėlėje gali būti tik Lietuvos Respublikoje registruotų vaistų bei aprobuotų medicinos pagalbos priemonių. Vaistinėlė turi būti nuolat atnaujinama ir papildoma.

6.4. Įstaigos vadovas turi paskirti atsakingą asmenį už vaistinėlių priežiūrą ir jų papildymą.

6.5. Kad pirmoji pagalba būtų organizuota teisingai, įstaigos vadovo įsakymu turi būti paskirti asmenys, atsakingi už pirmosios pagalbos suteikimą įvykus nelaimingam atsitikimui ar incidentui darbe.

VII. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU UŽ ĮSTAIGOS RIBŲ

- 7.1. Darbuotojams, pasiųstiems į tarnybines komandiruotes, garantuojama, kad per visą komandiruotės laiką paliekama darbo vieta (pareigos) ir darbo užmokestis. Be to, jiems mokami dienpinigiai ir kompensuojamos su komandiruoje susijusios išlaidos.
- 7.2. Nėščios, neseniai pagimdžiusios ir krūtimi maitinančios darbuotojos gali būti siunčiamos į komandiruotes tik su jų sutikimu.
- 7.3. Darbuotojams, dirbantiems nuotolinią darbą, sudaromos tokios pačios darbuotojų saugos ir sveikatos sąlygos, kaip ir kitiems įstaigos darbuotojams.
- 7.4. Skiriant dirbti nuotoliniu būdu, darbdavys, jeigu reikia, darbuotojui suteikia darbo priemones, asmenines apsaugos priemones. Darbuotojo naudojamos darbo priemonės, darbo vieta turi atitikti darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimus.
- 7.5. Darbdavys privalo apmokyti darbuotoją, kaip saugiai naudotis darbdavio suteiktomis darbo priemonėmis.
- 7.6. Darbuotojas privalo rūpintis savo paties ir kitų asmenų, kurie galėtų nukentėti dėl netinkamo jo elgesio ar klaidų, sauga ir sveikata, taip pat tinkamu darbo priemonių, asmeninių apsaugos priemonių naudojimu.
- 7.7. Einant per gatvę vadovautis kelių eismo taisyklėmis.
- 7.8. Žiemos metu reikia saugotis kabančių varveklių.
- 7.9. Einant kelkraščiais reikia saugotis keliu judančio transporto. Einant tamsiu paros metu, būtina naudoti šviesą atspindinčius žymeklius

VIII. ELEKTROSAUGA

- 8.1 Pagrindinis traumuojantis faktorius yra elektros srovė.
- 8.2 Pažeidus elektros srovei žmogaus organizmą, susitraukia raumenys, sutrinka širdies veikla ir kraujo apytaka, paralyžiuojami nervų centrai, atsiranda nudegimų.
- 8.3 Organizmo pažeidimo elektros srove laipsnis priklauso nuo srovės stiprumo, tekėjimo kūnu kelio ir veikimo trukmės. Srovės stiprumas priklauso nuo įtampos ir laidininko (organizmo varžos). Kuo didesnė organizmo ir saugos priemonių varža, tuo mažiau srovės per jį praeina.
- 8.4 Elektros srovės poveikis žmogaus organizmui nepavojaingas, kai įtampa elektros prietaisuose ne didesnė kaip 42 V.
- 8.5 Tiesioginė fizinė pažeidimo priežastis elektros traumos atveju yra elektros srovės, tekančios žmogaus kūnu, stiprumas. Dėl labai nevienodos žmogaus kūno varžos, srovės stiprumas, esant tokiai pat įtampai, gali labai kisti. Jei oda drėgna, žmogus neblaivus, pavargęs kūno varža smarkiai sumažėja. Jei patalpose yra drėgmės, garų, cheminių dujų, amoniako ir kitų medžiagų, labai sumažėja elektros įrenginių izoliacija ir odos varža, todėl sustiprėja srovė, vadinasi, ir pažeidimo pavojus žmogui.
- 8.6 Žmones elektros smūgis išstinka atsitiktinai prisilietus prie neizoliuotų laidų, kuriuose yra įtampa.

IX. PROFESINĖS LIGOS NUSTATYMAS

- 9.1 Profesinė liga – tai darbuotojo sveikatos sutrikimas dėl kenksmingo darbo aplinkos veiksnio (ar kelių veiksnių), kuris įvertinamas pagal higieninę darbo sąlygų klasifikaciją, atsižvelgiant į atsitikimą, higienos normas ir darbo laiko trukmę. Į profesinių ligų sąvoką įeina ir profesiniai apsinuodijimai.
- 9.2 Profesinėmis ligomis taip pat laikomos ligų komplikacijos, liekamieji reiškiniai ir kenksmingų darbo aplinkos veiksnių sukelti atokūs padariniai.

9.3 Sąvoką „kenksmingas darbo aplinkos veiksnys“ – darbo aplinkos veiksnys, dėl kurio darbuotojas gali netekti darbingumo, gali susirgti (ir profesinė liga), o jo ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas gyvybei.

9.4 Tiriamos darbuotojų ligos: sukeltos fizinių veiksnių, sukeltos įtampos. Profesinių ligų priežastis tiria teritoriniai higienos centrai.

9.5 Nustatant dirbantiems ar dirbusiems asmenims profesines ligas, vadovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos tvirtinamu profesinių ligų sąrašu.

9.6 Ūminę profesinę ligą tiria gydytojas, pirmasis apžiūrėjęs ligonį ir įtaręs ar diagnozavęs ūminę profesinę ligą, ne vėliau kaip per 12 valandų išsiunčia pranešimą raštu teritoriniam higienos centrui.

9.7 Lėtinę profesinę ligą įtaręs gydytojas, raštu praneša teritoriniam higienos centrui, prašo ištirti profesinės ligos priežastį ir parengti susirgusio darbuotojo darbo sąlygų higieninę charakteristiką.

9.8 Ūminės profesinės ligos priežastys turi būti ištirtos per 24 valandas, dalyvaujant valstybiniam darbo inspektoriui, Įstaigos direktoriui ar jo atstovui.

9.9 Tyrime gali dalyvauti Įstaigos direktorius ir darbuotojo interesams atstovaujančios organizacijos, prireikus kviečiami ir ekspertai.

9.10 Lėtinės profesinės ligos priežastys ištiriamos ir darbo sąlygų higieninė charakteristika parengiama ne vėliau kaip per 15 dienų, dalyvaujant valstybiniam darbo inspektoriui, Įstaigos direktoriui, jo atstovui.

9.11 Su darbo higienine charakteristika susipažindinamas nukentėjęs asmuo.

X. DARBDAVIŲ IR DARBUOTOJŲ ATSAKOMYBĖ UŽ DARBŲ SAUGOS NORMINIŲ AKTŲ PAŽEIDIMUS

10.1 Už darbų saugos norminių aktų pažeidimus, dėl kurių įvyko arba galėjo įvykti nelaimingas atsitikimas, darbuotojas susirgo profesine liga, įvyko avarija, sutriko Įstaigos darbas direktoriui, jo įgaliotiems asmenims, kurie savo veikimu ar neveikimu pažeidė saugos darbe norminių aktų reikalavimų arba nesudarė sąlygų tokių reikalavimų laikymuisi, taip pat Įstaigos darbuotojams, kurie, žinodami, kad pažeidžia saugos darbe reikalavimus dirbo tokiomis sąlygomis, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė.

XI. GAISRINĖ SAUGA

11.1 Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys asmenis privalo vykdyti gaisrinės saugos taisyklių reikalavimus, o kilus gaisrui imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertybes ir gesinti gaisrą.

11.2 Darbuotojai privalo išklaudyti gaisrinės saugos instruktažą.

11.3 Patalpos turi būti aprūpintos gaisro gesinimo priemonėmis, kurios turi būti tvarkingos.

11.4 Darbuotojai privalo mokėti naudotis gaisro gesinimo priemonėmis.

11.5 Patalpos turi būti švarios, tvarkingos, reguliariai valomos.

11.6 Evakuacijos keliai visuomet turi būti laisvi, neužkrauti daiktais.

11.7 Patalpose draudžiama naudoti atvirą ugnį, deginti fakelus.

11.8 Naudojantis elektriniais virduliais, būtina juos statyti ant nedegių padėklų.

11.9 Visi elektros įrenginiai ir instaliacija turi būti tvarkingi.

11.10 Ugnies gesintuvo korpusas turi būti nudažytas raudonai, nurodytas jo panaudojimo būdas, užpildymo data ar galiojimo laikas. Gesintuvus reikia laikyti lengvai prieinamose ir matomose vietose.

11.11 Darbuotojas pastebėjęs gaisrą, privalo nedelsiant pranešti apie tai pagalbos telefonu 112, informuoti žmones apie gaisrą, gesinti gaisrą turimomis priemonėmis.

XII. CIVILINĖ SAUGA

12.1 Darbuotojai privalo žinoti, kaip elgtis katastrofų, stichinių nelaimių arba ginkluoto užpuolimo atvejais.

12.2 Įvadinis instruktavimas – pirminis minimalus civilinės saugos žinių suteikimas kiekvienam darbuotojui, primant jį į darbą.

12.3 Pagrindinės sąvokos:

- Civilinė sauga – tai veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų, visų ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pasirengimą ekstremaliai situacijai, veiksmus jai susidarius ir padarinių šalinimą, visų valstybės išteklių panaudojimą gyventojams išgyventi, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, turtui ir aplinkai nuo susidariusios ekstremalios situacijos poveikio apsaugoti, aktyviai šiuose procesuose dalyvaujant piliečiams.
- Ekstremali situacija – padėtis, kuri atsiranda dėl gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio priežasčių ar karo veiksmų ir sąlygoja staigų bei didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.
- Ekstremalus įvykis – nustatytus kriterijus pasiekęs ar viršijęs gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio įvykis, keliantis pavojų žmonėms, jų fiziologinėms ar socialinėms gyvenimo sąlygoms, turtui, ūkiui ir aplinkai.
- Rizika – tai tikimybė atsirasti nepageidaujamiems (ekstremaliems) įvykiams (situacijoms), kurie išprovokuoja arba gali sukelti žalingas pasekmes.
- Gaisras – tai nekontroliuojamas degimas, sukiantis materialinius nuostolius, pavojų žmonių sveikatai bei gyvybei.
- Cheminė avarija – tai nenumatytas, staigus įvykis pavojingame objekte arba pervežant pavojingus krovinius (sprogimas, gaisras, pavojingų medžiagų išsiliejimas į aplinką), sukiantis staigų arba uždelstą pavojų žmonėms ar aplinkai.
- Radiacinė avarija – tai įvykis, kai, eksploatuojant įrengimus ar šaltinius, dėl įvairių priežasčių galima nenumatyta žmonių apšvita, viršijanti didžiausias jonizuojančios spinduliuotės (radiacijos) leistinas apšvitos dozes, bei aplinkos užteršimas radioaktyviomis medžiagomis.
- Avarinė apšvita – tai jonizuojančios spinduliuotės srauto žalingas poveikis žmogui, įvykus radiacinei avarijai. Išorinė apšvita susidaro, kai radioaktyvios medžiagos ar jų dalelės veikia žmogų, būdamas ore, iškritusios ant žemės paviršiaus ar nusėdusios ant žmogaus kūno paviršiaus. Vidinė apšvita atsiranda, kai radioaktyvių medžiagų dalelės patenka į žmogaus organizmą kvėpuojant, arba vartojant radioaktyviomis medžiagomis užterštą maistą, vandenį.
- Jodo profilaktika – tai jodo preparatų vartojimas, siekiant prisotinti organizmą stabiliojo jodu.
- Stichiniai ir katastrofiniai meteorologiniai reiškiniai – tai tokie nevaldomi gamtos jėgų sukelti reiškiniai, kurie savo intensyvumu, poveikio būdu, išplitimo zona ir trukme gali padaryti daug žalos ūkiui, turtui, sukelti pavojų žmogaus sveikatai ir gyvybei.
- Pavojingas objektas - visa veiklos vykdytojo valdoma teritorija, kur viename ar keliuose įrenginiuose, įskaitant ir su jais susijusią infrastruktūrą ar veiklą, nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingos medžiagos ar jų atliekos, kurių kiekis prilygsta nustatytiems šios medžiagos ribiniams kiekiams arba juos viršija. Prie pavojingų objektų taip pat priskiriami hidrotechniniai statiniai.

- Pavojinga medžiaga – tai medžiaga (ar jų mišinys), kuri dėl savo cheminių, fizinių ar toksinių (nuodingų) savybių pati arba jungdamasi su kitomis kelia pavojų žmogaus sveikatai, gyvybei ar aplinkai.
- Pasekmės (padariniai) – tai ekstremalaus įvykio (situacijos) žalingas poveikis žmogui, turtui, ūkinei veiklai ir aplinkai, išreikštas kokybiniais bei kiekybiniais rodikliais.
- Epidemija – tai žmonėms pavojingų infekcinių ligų išplitimas tam tikroje teritorijoje. Įvertinimo rodiklis – sergančiųjų skaičius konkrečios teritorijos gyventojų skaičiaus atžvilgiu.

12.2 Ekstremalios situacijos

- Gamtinės. Tai stichiniai ir katastrofiniai hidrometeorologiniai reiškiniai (uraganai, liūtyš, potvyniai), miškų ir durpynų gaisrai, masiniai susirgimai, ledo lyčių su žmonėmis atitrūkimas nuo kranto, ir kt.
- Techninės. Tai įvairių technologinių procesų sutrikimai, dėl kurių kyla avarijos ar katastrofos (gaisrai, sprogimai, pavojingų medžiagų išsiliejimas, įvairios transporto priemonių bei naftotiekio ar dujotiekio avarijos).
- Ekologinės. Tai oro, vandens telkinių, sausumos ar gyvosios gamtos žymūs kokybiniai ir kiekybiniai pakitimai (radioaktyvus bei ilgalaikis cheminis teritorijos užteršimas, smogo problema, vienos ar kelių gyvūnų ar augalų rūšių išnykimas, kokios nors gyvūnų (vabzdžių) rūšies didelis susikaupimas nedidelėje teritorijoje ir kt.).
- Socialinės. Tai masinės riaušės, sporto aistruolių eisenos, blokados, provokacijos, diversijos, teroro aktai, o taip pat kariniai veiksmai mūsų šalyje ar kaimyninių valstybių teritorijose.
- Kitos. Tai įvairūs pavojingi radiniai (radioaktyvios ar cheminės medžiagos, antro pasaulinio karo laikų šaudmenys, sprogmenys).

12.3 Perspėjimas ir informavimas:

- elektros sirenos;
- valstybinis ir teritorinis radijas, televizija ir kitos žiniasklaidos priemonės;
- spec. automobiliai su garso stiprinimo - perdavimo įranga;
- ūkio subjektuose naudojamos garsinės - signalinės priemonės;
- transporto priemonių garsinės - signalinės priemonės;
- telefoninio bei radijo ryšio priemonės;
- pasiuntiniai.

12.4 Civilinės saugos signalai:

- Dėmesio visiems! Tai pagrindinis perspėjamasis garsinis civilinės saugos signalas, perduodamas įjungus centralizuotai valdomas arba gamyklų, įmonių, laivų, garvežių, specialiųjų tarnybų automobilių sirenas. Juo atkreipiamas gyventojų dėmesys į tai, kad susidarė ypatingos aplinkybės ir jie privalo kuo greičiau įsijungti radiją ar televizorių (LTV programą), nes per šias visuomenės informavimo priemones bus perduodamas civilinės saugos signalas bei žodinis pranešimas apie susidariusią padėtį. Šis signalas gali būti skelbiamas iškilus bet kuriai grėsmei.
- Cheminis pavojus! Juo pranešama apie tiesioginio cheminio užteršimo grėsmę.
- Uragano pavojus! Juo informuojama apie stichinio ar katastrofinio meteorologinio reiškinio grėsmę.
- Potvynio pavojus! Tai signalas perspėjantis apie hidrologinio reiškinio-potvynio-grėsmę liūčių, sampūtų ar intensyvaus polaidžio metu pakilus upėse vandens lygiui.
- Katastrofinis užtvindymas! Tai katastrofinio užtvindymo grėsmės signalas.

- Oro pavojus! Tai signalas apie tiesioginę priešo aviacijos užpuolimo grėsmę.
- Oro pavojaus atšaukimas! Tai signalas, pranešantis apie priešo aviacijos antskrydžio pabaigą.

12.5 Gali būti perduoti ir kiti pranešimai: apie stichines nelaimes, stambia avarijas, apie pranešimus dėl priemonių techninio patikrinimo, apie gyventojų evakuaciją.

12.6 Žmonių evakavimo planai pakabinami pastato visuose aukštuose.

12.7 Su evakuacijos planu supažindinami visi darbuotojai ir pakartotinai supažindinama kiekvienais metais.

PATVIRTINTA
Kauno būsto modernizavimo
agentūros direktoriaus
2022 m. spalio 17 d.
įsakymu Nr. V208-4

KAUNO BŪSTO MODERNIZAVIMO AGENTŪRA
(Kodas 306029595)

**DARBUOTOJŲ PIRMOSIOS PAGALBOS SUTEIKIMO, ĮVYKUS NELAIMINGAM
ATSITIKIMUI, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 2**

I. BENDRA INFORACIJA

1. Norint išvengti nelaimingų atsitikimų, visų pirma reikia griežtai laikytis darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimų, vidaus darbo taisyklių.
2. Įvykus nelaimingam atsitikimui, dėl kurio nukentėjo darbuotojas, būtina informuoti tiesioginį vadovą, iškviešti greitąją medicinos pagalbą, organizuoti priežasčių, sukėlusių nelaimingą atsitikimą, likvidavimą.
3. Kol atvyks medicinos darbuotojai, svarbu sugebėti kvalifikuotai suteikti pirmąją medicininę pagalbą nukentėjusiajam. Todėl kiekvienam įmonės darbuotojui būtina žinoti pirmosios medicininės pagalbos suteikimo būdus.

II. PIRMOJI PAGALBA SUSIŽEIDUS

4. Į kiekvieną žaizdą gali lengvai patekti mikroorganizmai, esantys ant sužeidusio daikto, sužeistos odos, taip pat dulkės, žemės, ant pagalbą teikiančiojo rankų ir ant nešvarios tvarstomosios medžiagos.
5. Ypatinę dėmesį reikia skirti žemėmis užterštoms žaizdoms, kad būtų išvengta užkrėtimo stablige (tai sunki liga – daugeliu atveju mirštama). Būtina skubiai kreiptis į gydytoją, kad šis suleistų serumo nuo stabligės.
6. Kad į žaizdą nepatektų užkratas, teikiantysis pirmąją pagalbą privalo švariai nusiplauti rankas (su muilu), o jeigu tai padaryti dėl kokių nors priežasčių nėra galimybių, tai pirštus reikia išsitepti jodu. Negalima liesti pačios žaizdos, net ir nuplautomis rankomis.
7. Teikiant pirmąją pagalbą, reikia griežtai laikytis šių taisyklių:

- 7.1. žaizdos negalima plauti vandeniu ir vaistais, barstyti milteliais ir tepti tepalais, kadangi šios priemonės trukdo žaizdai gyti, perneša nešvarumus nuo odos ant pačios žaizdos. Dėl to oda gali supūliuoti;
 - 7.2. negalima šluostyti nuo žaizdos smėlio, žemių ir pan., nes tokiu būdu žaizdą užteršiančių medžiagų pašalinti nebus įmanoma, o tik bus giliai įtrinti nešvarumai ir labiau užkrėsta žaizda. Žaizdą išvalyti gali tik gydytojas;
 - 7.3. iš žaizdos negalima šalinti kraujo krešulių, nes tai gali sukelti stiprų kraujavimą;
 - 7.4. negalima žaizdos apvynioti izoliacine juosta.
8. Teikiant pirmąją pagalbą susižeidus, pirmiausia reikia išimti iš vaistinėės sterilios medžiagos tvarstį ir aprišti žaizdą.
 9. Jeigu dėl kurios nors priežasties sterilaus tvarsčio nėra, tai galima naudoti švrią nosinę, švarų skudurėlį. Ant to skudurėlio vietos, kuri uždengia pačią žaizdą, pageidautina užlašinti kelis lašus jodo, kad susidarytų dėmė, didesnė už žaizdą, o po to skudurėlį uždėti ant žaizdos. Ypač naudinga taip naudoti jodą, kai žaizdos užterštos.

III. PIRMOJI PAGALBA KRAUJUOJANT

10. Išorinis kraujavimas gali būti arterinis ir veninis. Arterinio kraujavimo atveju kraujas yra skaisčiai raudonos spalvos ir teka pulsuojančia srove, o esant veniniam kraujavimui – kraujas tamsios spalvos ir teka vienodai. Pavojingesnis yra arterinis kraujavimas.
 - 10.1. Norint sustabdyti kraujavimą reikia;
 - 10.1.1. pakelti sužeistą galūnę;
 - 10.1.2. kraujuojančią žaizdą uždengti pagalvėle, padaryta iš tvarstomosios medžiagos, ir žaizdos neliečiant pirštais, prispausti pagalvėle prie žaizdos, prispaustą pagalvėlę taip laikyti 4 – 5 min. Jei žaizda kraujuoti nustoja, tai, nenuimant uždėtos medžiagos, ant jos reikia uždėti dar vieną pagalvėlę arba vatos gabalėlį ir sužeistą vietą aptvarstyti;
 - 10.1.3. kraujuojant iš arterijos, jei raištis kraujo nesustabdo, reikia uždėti pagalvėlę ant sąnario linkio, sritį iki žaizdos, suspaudžiant pirštais timpa. Stipraus kraujavimo atveju reikia skubiai iškviešti gydytoją.
 - 10.2. Kraujavimo sustabdymas pirštais:
 - 10.2.1. arterinį kraujavimą galima greitai sustabdyti prispaudžiant pirštais kraujuojančią kraujagyslę prie atitinkamo kaulo aukščiau žaizdos;
 - 10.2.2. kraujavimas iš apatinės veido dalies žaizdų sustabdoma prispaudžiant žandikaulio arteriją prie apatinio žandikaulio krašto;
 - 10.2.3. kraujavimas iš smilkinio ir kaktos žaizdų sustabdomas prispaudžiant arteriją priekyje ausies.
 - 10.3. Arterinio kraujavimo sustabdymas timpa.
11. Kai sulenkti galūnės per sąnarį negalima (kartu lūžus tos pačios galūnės kaului), tai stipriai kraujuojant iš arterijos, reikia užveržti visą galūnę uždėdant timpą kartu pažymint užveržimo laiką. Galūnė užveržta gali būti ne ilgiau kaip 2 val. Timpai geriausiai imti kokį nors stangrų, tamprų audinį, guminių vamzdelį arba juostą, petnešas. Prieš uždėdant timpą, galūnė (ranka arba koja) turi būti pakelta ir aprišta audiniu.

IV. PIRMOJI PAGALBA NUDEGUS

12. Nudegimai būna keturių laipsnių, pradedant nuo lengvo odos paraudimo iki giliųjų audinių apmirimo.
13. Esant sunkiems nudegimams, reikia labai atsargiai perpjauti ir nuimti nukentėjusiojo drabužius ir avalynę. Nudegusios odos negalima liesti rankomis ir tepti kokiais nors tepalais, vazelinu arba tirpalais. Nudegintą paviršių reikia sutvarkyti taip pat, kaip ir bet kurią kitą žaizdą: uždengti sterilia medžiaga, švariu skudurėliu ir tik vos pritvirtinti.
14. Apdegus akis elektros lanku, reikia dėti ant akių šaltus boro rūgšties tirpalo kompresus.
15. Nusideginus stipriomis (sieros, azoto, druskos) rūgštimis, tą vietą nedelsiant reikia 10 – 15 min. plauti vandens srove. Visais nudegimo atvejais reikia tuoj pat kreiptis į gydytoją.

V. PIRMOJI PAGALBA NUŠALUS

16. Trinti nušalusias vietas sniegu nerekomenduojama, nes sniege esantys ledo gabaliukai žaloja nušalusią odą. Nušalusias kūno dalis reikia trinti sausomis šiltomis pirštinėmis arba vilnoniu audiniu. Patalpoje nušalusią galūnę galima įmerkti į dubenį arba į kibirą su normalios kambario temperatūros vandeniu. Palaipsniui vanduo keičiamas šiltesniu, keliant jo temperatūrą iki kūmo temperatūros (37⁰C). Po to kai nušalusi vieta paraus, ją reikia patepti riebalais (aliejumi, taukais, boro tepalu) ir aprišti šilta medžiaga. Aprišta sušalusi ranka arba koja turi būti laikoma pakelta, tai palengvina skausmą ir apsaugo nuo komplikacijų.

VI. PIRMOJI PAGALBA LŪŽUS KAULUI, IŠNIRUS, SUSITRENKUS IR PATEMPUS RAIŠČIUS

17. Lūžus kaului ar išnirus galūnei pagrindinis pirmosios pagalbos uždavinys yra skaudamai galūnei užtikrinti ramią ir patogią padėtį. Tai pasiekama, kai galūnė visai nejuda. Šito reikia laikytis ne tik skausmui pašalinti, bet ir apsaugoti gretimus audinius nuo kitų papildomų sužalojimų, kurių gali atsirasti, kaului iš vidaus pažeidus audinius. Lūžimo ar išnirimo atveju galūnę sutvirtinti įtvaru, faneros plokšte, lazda kartonu ir t.t.
18. Patempus raiščius, pakrypus pėdai ir kt., pirmoji pagalba tokia: šaldymas, standus tvarstymas, ramybė.

VII. PIRMOJI PAGALBA APALPUS, IŠTIKUS ŠILUMOS ARBA SAULĖS SMŪGIUI IR APSINUODIJUS

19. Esant apalpimo būsenai (svaigsta galva, pykina, trūksta oro, temsta akyse), alpstantį reikia paguldyti ir šiek tiek pakelti kojas, duoti uostyti sumirkytą amoniaku vatos gabalėlį. Šaltų kompresų ir ledo ant galvos dėti nereikia. Tą patį reikia daryti, jei nukentėjusysis yra apalęs.
20. Ištikus šilumos arba saulės smūgiui, žmogus, dirbantis karštoje patalpoje, saulėkaitoje arba tvankiame be vėjo ore, staiga pajunta silpnumą ir galvos skausmą. Tokiu atveju reikia jį tuojau išvesti į gryną orą arba pavėsį.
21. Nukentėjusiajam nustojus kvėpuoti arba kvėpavimui smarkiai sutrikus, reikia nurengti ar atlaisvinti nuo krūtinės drabužius ir daryti dirbtinį kvėpavimą. Būtina stengtis vėsinti nukentėjusiojo kūną – dėti šaltus kompresus.

22. Apsinuodijus nuodingomis dujomis arba smalkėmis, acetilenu, gamtinėmis dujomis, benzino garais ir t.t., atsiranda galvos skausmai, ūžesys ausyse, svaigulys, pykinimas arba net vėmimas, netenkama sąmonės, smarkiai susilpnėja kvėpavimas, išsiplečia vyzdžiai. Pasirodžius tokiems požymiams, reikia nukentėjusį nedelsiant išvesti į gryną orą, duoti kvėpuoti deguonies ir skubiai nuvežti į gydymo įstaigą.

VIII. PIRMOJI PAGALBA APSINUODIJUS DUJOMIS

23. Jei asmuo, esantis patalpoje, kurioje atsirado nuodingų dujų, pasijuto blogai arba atsirado apsinuodijimo požymiai (susijaudinimas, silpnumas, svaigulys, pykinimas ir kt.), reikia jį nedelsiant išnešti iš tos patalpos į gryną orą. Įeinant į dujomis apnuodytą patalpą, patartina užsidėti dujokaukę. Šiuo atveju naudoti filtruojančias dujokaukes draudžiama.
24. Esant dujotiekio arba kabelių įrenginių šulinyje, prižiūrintieji, kurie yra viršuje prie šulinio angos, privalo nedelsiant virve pritvirtinti nukentėjusį prie apsauginio diržo ir padėti nukentėjusiajam išlipti arba atsargiai jį iš ten ištraukti.
25. Išnešus nukentėjusį iš apnuodytos patalpos, reikia nedelsiant atlaisvinti ir atsegti jo drabužius, kurie varžo arba trukdo kvėpuoti.
26. Kai nukentėjęs asmuo, išneštas iš dujomis apnuodytos zonos, atgauna sąmonę, reikia iškviesti greitąją medicinos pagalbą arba jį skubiai nugabenti į gydymo įstaigą. Jeigu po to, kai nukentėjęs asmuo buvo išneštas iš apnuodytos dujomis zonos, tebėra be sąmonės arba silpnai ir nelygiai kvėpuoja (silpnas pulsas ir pan.), tai nelaukiant medicinos darbuotojų, reikia daryti dirbtinį kvėpavimą. Jeigu pradėjo kvėpuoti, dirbtinį kvėpavimą reikia nutraukti.

IX. PIRMOJI PAGALBA PATEKUS SVETIMKŪNIAMS (rakštims)

27. Po oda arba po nagu patekusį svetimkūnį galima imtis šalinti tik tuo atveju, jei įsitikinama, kad jis bus lengvai pašalintas. Esant mažiausiai kliūčiai, reikia kreiptis į medicinos darbuotoją. Aplink sužeidimo vietą reikia patepti jodu ir uždėti raištį.
28. Negalima šalinti svetimkūnių iš akių, gerklės ir stemplės be gydytojo.

X. IŠLAISVINIMAS NUO ELEKTROS SROVĖS

29. Prisilietus prie įtampą turinčių srovinių dalių daugeliu atveju prasideda savaiminis mėšlungiškas raumenų susitraukimas. Dėl to pirštai, jei nukentėjęs asmuo laiko laidą rankose, gali taip stipriai suspausti laidą, kad bus neįmanoma išlaisvinti jo iš rankų. Jei nukentėjęs asmuo tebeliečia srovines dalis, tai pirmiausiai reikia skubiai išlaisvinti jį nuo elektros srovės. Reikia atsiminti, kad liesti srovės veikiamą žmogų, nenaudojant reikiamų atsargos priemonių, yra pavojinga gyvybei. Jis turi nedelsdamas išjungti tą įrenginio dalį, kurią liečia nukentėjęs asmuo.
30. Jei nukentėjęs asmuo yra aukštai, įrenginį išjungus ir išlaisvinus nukentėjusį nuo elektros srovės, jis gali nukristi, tokiu atveju reikia imtis priemonių, užtikrinančių, kad nukentėjęs asmuo saugiai kristų.

31. Išjungiant įrenginį, kartu gali būti išjungtas ir elektros apšvietimas, todėl reikia užtikrinti apšvietimą iš kitų šaltinių.
32. Jeigu įrenginio visai išjungti negalima, reikia imtis priemonių atskirtį nukentėjusįjį nuo srovinių dalių, kurias jis liečia.

XI. PIRMOSIOS PAGALBOS NUKENTĖJUSIAM NUO ELEKTROS SROVĖS PRIEMONĖS

33. Šios priemonės priklausys nuo nukentėjusiojo būklės, išlaisvinus jį nuo elektros srovės. Tokiai būklei nustatyti reikia nedelsiant imtis šių priemonių:
 - 33.1. nukentėjusįjį paguldyti nugarą, ant kieto pagrindo;
 - 33.2. patikrinti, ar nukentėjęs asmuo kvėpuoja;
 - 33.3. patikrinti, ar yra pulsas;
 - 33.4. nustatyti, kokia akies vyzdžio būklė (siaura ar plati). Plati lėlytė rodo, kad žymiai pablogėjo kraujo tiekimas į smegenis.
34. Visais atvejais kviesti medicinos darbuotoją.
35. Pradėti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą, tuoj pat atpalaidavus nukentėjusįjį nuo srovės.

XII. NUKENTĖJUSIOJO PERNEŠIMAS IR PERVEŽIMAS

36. Pakekiant, pernešant ir pervežant nukentėjusįjį, nereikia jo trikdyti ir sukelti skausmo. Reikia jį saugoti nuo kratymo, negalima laikyti jo nepatogioje arba pavojingoje padėtyje, pernešti neštuvais. Imti ir dėti ant neštuvų reikia iš sveikos pusės. Lūžimo atveju prilaikyti lūžimo vietą.
37. Pervežant sunkiai nukentėjusįjį, geriausia paguldyti jį ant neštuvų paklojus po jais ką nors minkšto. Vežti atsargiai, nekratant.
38. Dirbtinis kvėpavimas daromas tik tuo atveju, jei nukentėjusysis nekvėpuoja arba kvėpuoja netaisyklingai, o taip pat, jei kvėpavimas palaiapsniui blogėja.
39. Prieš pradėdant daryti dirbtinį kvėpavimą, reikia:
 - 39.1. greitai, nesugaištant nė sekundės, išlaisvinti nukentėjusiojo kvėpavimą varžančius darbužius;
 - 39.2. pašalinti iš nukentėjusiojo burnos pašalinius daiktus;
 - 39.3. jei burna stipriai sučiaupta, reikia ją atverti.
40. Atliekant dirbtinį kvėpavimą, nukentėjusįjį paguldyti ant nugaros, stebėti, kad liežuvis „neužkristų“ ir neuždengtų kvėpavimo takų.
41. Gerkloms atidaryti, nukentėjusiojo galvą reikia atlošti atgal, padėjus vieną ranką po pakaušiu, o antrąją spausti nukentėjusiojo kaktą tol, kol smakras atsidurs vienoje linijoje su kaklu. Dirbtinio kvėpavimo vamzdelį nukreipti į kvėpavimo gerklę, nykščiais užspausti nukentėjusiojo nosį. Tuoj pat po to teikiantysis pagalbą keletą kartų stipriai iškvepia į vamzdelį. Būtina stebėti, kad išpučiamas oras patektų į nukentėjusiojo plaučius, o ne į pilvą – tai galima stebėti iš to, jog neišsipučia krūtinės ląsta, o išsipučia pilvas. Jei oras patenka į pilvą, reikia paspaudus viršutinę pilvo dalį po diafragmą, išleisti orą ir kvėpavimo vamzdelį įstatyti į reikiama padėtį.
42. Jei nėra kvėpavimo įtaiso, teikiantysis pagalbą savo burna glaudžiai prispaudžia prie nukentėjusiojo veido, kad apimtų visą nukentėjusiojo burną. Tai galima daryti per marlę, servetėlę, nosinę ir pan.
43. Esant neefektyviam širdies darbui (neapčiuopiamas pulsas), kartu su dirbtiniu kvėpavimu atliekamas išorinis širdies kvėpavimas.

PATVIRTINTA
Kauno būsto modernizavimo
agentūros direktoriaus
2022 m. spalio 17 d.
įsakymu Nr. V208-4

KAUNO BŪSTO MODERNIZAVIMO AGENTŪRA
(Kodas 306029595)

DARBUOTOJO, DIRBANČIO KOMPIUTERIU, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA
Nr. 3

I. SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Dirbti kompiuteriu gali tik apmokytas, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį saugos ir sveikatos instruktažą ir pirminį instruktažą darbo vietoje valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį (toliau vadinama – darbuotojas). Periodiškai darbuotojas instruktuojamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.

2. Darbuotojo darbas turi būti suplanuotas taip, kad kasdien dirbant prie vaizduoklio periodiškai būtų daromos pertraukos, įskaitomos į darbo laiką, arba būtų keičiama veikla, sumažinant darbo prie vaizduoklio krūvį.

3. Nepertraukiamai dirbti kompiuteriu galima ne ilgiau kaip 1 val. Dirbant 8 val. darbo dieną, reglamentuotos (specialios) 5-10 min. trukmės pertraukos nustatomos po 1 val. nuo darbo kompiuteriu pradžios. Dirbant 12 val. darbo dieną (40 val. darbo savaitę), reglamentuotos (specialios) pertraukos pirmosioms 8 val. nustatomos pagal 8 val. darbo pamainos režimą, likusias 4 val. po kiekvienos darbo valandos daroma 15 min. pertrauka. Pertraukų metu ir pasibaigus darbui rekomenduojama atlikti specialius akių ir fizinius pratimus.

4. Darbuotojui suteikiama ne ilgesnė kaip dviejų valandų ir ne trumpesnė kaip pusės valandos pertrauka pailsėti ir pavalgyti. Ši pertrauka paprastai suteikiama praėjus pusei darbo dienos laiko, bet ne vėliau kaip po keturių darbo valandų.

5. Darbuotojo darbo laikas neturi viršyti keturiasdešimt aštuonių valandų per savaitę.

6. Vykdydamas darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų bei teisės aktų reikalavimus ir siekdamas kiek galima labiau rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, darbuotojas, dirbantis kompiuteriu, privalo:

6.1. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose ir šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

6.2. tinkamai naudoti kolektyvinės ir asmeninės saugos priemones;

6.3. pranešti direktoriui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

6.4. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų ar ženklų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti direktoriui;

6.5. nedelsdamas pranešti direktoriui apie padėtį darbo vietose, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

6.6. bendradarbiauti su agentūros direktoriumi įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

6.7. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarijų priežastims pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti direktoriui;

6.8. nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą. Darbuotojui privalomi išankstiniai (prieš priimant dirbti kompiuteriu) ir periodiški (per atitinkamai reguliarius laiko intervalus) sveikatos, ypač akių ir regėjimo, tikrinimai pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą tvarką;

6.9. laikytis darbo tvarkos taisyklių, darbo grafike nustatyto darbo ir poilsio režimo, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų bei narkotinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

6.10. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis;

6.11. laikytis priešgaisrinės tvarkos taisyklių.

7. Darbuotojas turi teisę:

7.1. reikalauti, kad direktorius sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvines apsaugos priemones, aprūpintų asmeninės apsaugos priemonėmis;

7.2. sužinoti iš tiesioginio vadovo pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

7.3. susipažinti su išankstinių ir periodinių privalomų sveikatos tikrinimų rezultatais. Jeigu su jais nesutinka, sveikatą pasitikrinti pakartotinai. Reikalauti pakeisti darbą, jeigu Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba ar sveikatos priežiūros įstaiga nustatė, kad jis negali dirbti darbo sutartyje numatyto darbo;

7.4. tartis su direktoriumi dėl darbo sąlygų gerinimo;

7.5. atsisakyti dirbti, jeigu direktorius nesiima reikiamų priemonių pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kai neišmokomas saugiai dirbti, sugedus darbo priemonėms, kai dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus, neįrengus kolektyvinės apsaugos priemonių, kai darbo aplinka kenksminga ir pavojinga sveikatai;

7.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

7.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos būklės darbo vietoje, kreiptis į direktorių, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją;

7.8. pavojaus atveju darbuotojas turi teisę nutraukti darbą, išeiti iš darbo patalpos, palikti darbo vietą.

8. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos ar incidento, matęs įvykį arba jo padarinius, privalo nedelsdamas apie tai pranešti direktoriui arba tiesioginiam vadovui, jeigu pajėgia tai padaryti.

9. Darbuotojui, pažeidusiam darbuotojo saugos ir sveikatos norminių teisės aktų, dokumentų, su kuriais buvo supažindintas, šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONIŲ NUO JŲ POVEIKIO

10. Profesinės rizikos veiksniai darbuotojo darbo vietoje yra šie:

10.1. techniškai netvarkingas kompiuteris;

10.2. spinduliuotė, elektromagnetinis laukas;

10.3. elektros srovė;

10.4. triukšmas, vibracija;

10.5. netinkamas darbo vietos apšvietimas, ženklų ryškumas;

10.6. netvarkinga darbo vieta.

11. Jonizuojančios spinduliuotės lygiavertės dozės galia 0,1 m atstumu nuo vaizduoklio bet kurio išorinio paviršiaus turi neviršyti 1 S/val.

12. Patalpos oro kokybė turi atitikti higienos normas. Patalpos šildymas, vėdinimas ir oro kondicionavimas turi būti įrengtas pagal galiojančių techninių reglamentų reikalavimus.

13. Triukšmo lygis darbo vietoje neturi viršyti higienos normose nustatytų dydžių. Prireikus patalpų apdailai gali būti naudojamos garsą sugeriančios medžiagos.

14. Pagal galiojančius norminius teisės aktus turi būti organizuotas profesinės rizikos vertinimas, kurio metu nustatomas darbo kompiuteriu poveikis darbuotojo sveikatai, ypač regėjimui, fizinei ir protinei įtampai, ir imtasi priemonių kenksmingiems veiksniams išvengti.

III. SKYRIUS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 15. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas privalo:
 - 15.1. įsitikinti, kad techniškai tvarkingas kompiuteris, spausdintuvas, modemas ir t.t.;
 - 15.2. patikrinti, ar tvarkingi kabeliai, šakučių lizdai ir šakutės;
 - 15.3. sutvarkyti darbo vietą, pašalinti visus nereikalingus ir darbui trukdančius daiktus, darbui reikalingus dokumentus ir priemones išdėstyti patogiai.

IV. SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 16. Darbo vietoje būtina palaikyti švarą ir tvarką, neapkrauti jos nereikalingais daiktais. Darbo metu neužsiimti pašaliniais darbais, neblaškyti kitų darbuotojų dėmesio.
- 17. Darbuotojo darbo vieta turi būti įrengta taip, kad darbuotojas galėtų laisvai prie jos prieiti, turėtų pakankamai erdvės darbo ir kitiems judesiams atlikti bei kūno padėčiai keisti.
- 18. Šviesos šaltiniai (langai, permatomos arba peršviečiamos pertvaros, ryškiai dažyti įrenginiai arba sienos) turi neakinti ir kuo mažiau atspindėti šviesą vaizduoklyje.
- 19. Vienai darbo vietai turi būti skirta ne mažiau kaip 6 kv. m., darbo patalpos ploto ir ne mažiau kaip 20 kub., m. erdvės.
- 20. Patalpos apšviesta turi būti pakankama visiems darbo veiksmams atlikti, atitinkanti darbo pobūdį ir tenkinanti darbuotojo regos ypatumus.
- 21. Bendroji apšviesta turi būti:
 - 21.1. darbo stalo paviršiaus – ne mažesnė kaip 300 lx ir ne didesnė kaip 500 lx;
 - 21.2. vaizduoklio – ne mažesnė kaip 100 lx ir ne didesnė kaip 250 lx.
- 22. Natūralios ir dirbtinės apšvietos šaltiniai turi būti įrengti ir išdėstyti taip, kad darbuotojas išvengtų akinančių blyksnių ir atspindžio vaizduoklyje poveikio.
- 23. Darbuotojo stalas ir jo paviršius turi būti pakankamai didelis, kad būtų galima patogiai išdėstyti vaizduoklį, klaviatūrą, dokumentus ir kitus būtinus įrenginius. Darbo stalo paviršius turi būti mažai atspindintis.
- 24. Dokumentų laikiklis turi būti stabilus, reguliuojamas ir nustatytas taip, kad iki minimumo sumažintų akių ir kaklo raumenų nuovargį.
- 25. Klaviatūros vietos aukštis turi būti toks, kad leistų išlaikyti taisyklingą kūno laikyseną, išvengti plaštakų, riešų ir pečių juostos nuovargio.
- 26. Priešais klaviatūrą turi būti pakankamai erdvės, kad darbuotojas galėtų atremti plaštakas ir riešus.
- 27. Riešų padėtis turi būti neutrali: plaštaka ir dilbis turi būti vienodame aukštyje, kad nereikėtų lenkti riešo.
- 28. Klaviatūra ir pelė turi būti viename aukštyje.
- 29. Vaizduoklis turi būti lengvai pasukamas ir pakreipiamas pagal darbuotojo poreikius. Atstumas nuo darbuotojo akių iki vaizduoklio turi būti ne mažesnis kaip 40 cm.
- 30. Darbo stalo konstrukcija turi atitikti ergonominius reikalavimus ir užtikrinti patogią darbuotojo pozą.

31. Darbo kėdė turi būti stabili, leidžianti darbuotojui lengvai ir laisvai judėti bei pasirinkti patogią kūno padėtį.

32. Darbo kėdės konstrukcija turi atitikti ergonominius reikalavimus: kėdė turi būti su kėlimo ir sukimo mechanizmu, leidžiančiu keisti kėdės aukštį bei atlošo atlenkimo kampą; turėti porankius. Porankiai turi būti reguliuojami.

33. Pėdų atrama turi būti pritaikoma konkrečiam darbuotojui. Pėdų atramos aukštis ir kampas turi būti reguliuojami, kad galima būtų individualiai pritaikyti kiekvienam asmeniui.

34. Kad būtų išvengta elektros srovės poveikio ir mechaninių traumų, draudžiama atidarinėti įrenginių, elektros skydelių dureles, dangčius, taisyti, drėgnomis rankomis liesti, šlapia šluoste valyti kompiuterį, jungiklius, šakučių lizdus.

35. Kompiuterį naudoti tik pagal paskirtį.

36. Nepalikti įjungtų įrenginių be priežiūros.

37. Kompiuterius, modemus, spausdintuvus leidžiama remontuoti bei prižiūrėti tik specialiai tam pasiruošus, pradinę elektrosaugos kategoriją turinčiam asmeniui. Darbuotojui pačiam juos remontuoti draudžiama.

38. Dirbti galima tik techniškai tvarkingu kompiuteriu, modemu, spausdintuvu.

39. Darbuotojui draudžiama be vadovo žinios leisti dirbti kompiuteriu kitiems asmenims, imtis darbų, nesusijusių su darbo užduoties vykdymu.

V. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

40. Pastebėjus bet kokį kompiuterio, kitų įrenginių gedimą, netvarkingus kabelius ir šakučių lizdus, sumažėjus įtampai (išjungus signalui), pajutus elektros srovės poveikį, reikia nedelsiant nutraukti darbą, išjungti iš elektros tinklo prietaisus ir skubiai pranešti direktoriui.

41. Darbuotojas turi nedelsiant pranešti direktoriui apie susidariusią avarinę situaciją, pavojų, perspėti kitus darbuotojus ir pranešti atitinkamoms tarnyboms.

42. Kilus gaisrui pranešti direktoriui, gesinti gaisrą turimomis gesinimo priemonėmis.

VI. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

43. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:

43.1. sutvarkyti darbo vietą, išjungti kompiuterį, kitus įrenginius iš elektros tinklo;

43.2. patikrinti, ar išjungti šildymo prietaisai, ventiliacija, apšvietimas;

43.3. apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus pranešti direktoriui.

PATVIRTINTA
Kauno būsto modernizavimo
agentūros direktoriaus
2022 m. spalio 17 d.
įsakymu Nr. V208-4

KAUNO BŪSTO MODERNIZAVIMO AGENTŪRA
(Kodas 306029595)

**DARBUOTOJO, VAIRUOJANČIO AUTOMOBILĮ DARBO REIKALAIS, SAUGOS IR
SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 4**

I. SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Darbuotoju, vairuojančiu automobilį darbo reikalais (toliau vadinama – darbuotojas) gali būti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, turintis vairuotojo pažymėjimą, galiojančią sveikatos patikros pažymą. Darbuotojas supažindinamas su šia instrukcija prieš pradėdamas naudoti automobilį ir instruktuojamas ne rečiau kaip vieną kartą per 24 mėnesius. Atsiradus naujiems rizikos veiksniams ar esant svarbioms aplinkybėms, darbuotojas instruktuojamas papildomai.

2. Darbuotojas vykdydamas pareigą rūpintis savo ir kitų darbuotojų sveikata, turi nedelsdamas pranešti tiesioginiam vadovui apie nelaimingą atsitikimą darbe, pakeliui į darbą arba iš jo, incidentą, ūmią profesinę ligą, kitus sveikatos sutrikimus, jeigu pajėgia tai padaryti. Pastebėjęs darbuotojų saugos ir sveikatos pažeidimų, grėsmę keliančių veiksnių, nedelsdamas turi pranešti Kauno būsto modernizavimo agentūros direktoriaus už darbuotojų saugą ir sveikatą paskirtam atsakingu darbuotojui.

3. Darbuotojas turi laikytis asmens higienos reikalavimų, rūpintis, kad būtų švarūs drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, rūkyti ir valgyti taip pat tik tam skirtose vietose.

4. Darbuotojui nesilaikančiam šios instrukcijos reikalavimų, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir padarinius.

II. SKYRIUS
PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI

5. Pagrindiniai darbuotojo profesinės rizikos veiksniai yra šie:

- 5.1. etiliuotas benzinas, dyzelinas;
- 5.2. išmetamosios dujos;
- 5.3. elektros srovė;
- 5.4. aukšta temperatūra;
- 5.5. terminiai ir cheminiai nudegimai;
- 5.6. chemikalai;
- 5.7. triukšmas;
- 5.8. vibracija;
- 5.9. autoįvykiai;
- 5.10. slidi, nelygi kelio danga;
- 5.11. transporto priemonių naudojimo instrukcijų nesilaikymas.

III. SKYRIUS
DARBUOTOJŲ VEIKSMAI PRIEŠ VAIRAVIMO PRADŽIĄ

6. Prieš pradėdamas vairuoti automobilį, darbuotojas privalo:

6.1. patikrinti, ar turi vairuotojo pažymėjimą, transporto priemonės registracijos ir draudimo liudijimus, techninės apžiūros taloną ir, jei reikia, įgaliojimą, kelionės lapą, sveikatos pažymą;

6.2. patikrinti automobilio techninę būklę:

6.2.1. apžiūrėti automobilį iš išorės, įsitikinti, ar nesužalotas kėbulas, neteka alyva, degalai, stabdžių ir amortizatorių skysčiai. Jeigu automobilis varomas dujomis, įsitikinti, kad sandarūs balionai ir uždarojoji armatūra. Rodus gedimus pašalinti;

6.2.2. nuvalyti automobilio numerį, stiklus, apšvietimo ir signalizacijos prietaisus, įsitikinti, kad tvarkingi stabdžiai, vairo mechanizmas, šviesos ir garso signalai, padangos, veikia stiklų valytuvai;

6.2.3. patikrinti, ar yra (jei reikia, pripilti iki reikiamo lygio) alyvos variklio karteryje, aušinimo skysčio radiatoriuje, stabdžių skysčio stabdžių ir sankabos hidraulinių pavarų maitinimo bakeliuose, elektrolito akumuliatorių baterijoje, degalų bake;

6.2.4. patikrinti, ar sankabos, stabdžių laisvoji eiga atitinka instrukcijoje nurodytą (vizualiai), ar veikia stovėjimo stabdys, ar pakankamas oro slėgis padangose, ar automobilyje yra vaistinė, vilkimo lynas, įrankių komplektas;

6.3. būti susipažinusiam su darbo užduotimi ir kelionės maršrutu.

IV. SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI VAIRAVIMO METU

7. Darbuotojas vairuodamas automobilį privalo:

7.1. nuolat stebėti kontrolinius matavimo prietaisus ir automobilio mechanizmų veikimą;

7.2. nuo priekyje važiuojančios transporto priemonės laikytis tokiu atstumu, kad atsižvelgiant į gamtines sąlygas, kelio būklę ir važiavimo greitį, būtų galima automobilį sustabdyti;

7.3. nedelsiant sustoti, jei sugedo automobilis, taip pat esant kitiems gedimams, kurie kelia grėsmę pėsčiųjų saugumui ar pačiam darbuotojui.

8. Jei negresia pavojus esantiems automobilyje žmonėms darbuotojas pats pašalina smulkius automobilio gedimus.

9. Esant rimtiems gedimams, reikia vykti į remonto dirbtuvę arba grįžti į garažą.

10. Uždaroje patalpoje, įjungus variklį, galima dirbti ne ilgiau kaip 5 minutes. Kitaip galima apsinuodyti išmetamosiomis dujomis.

11. Automobilio variklis užvedamas starteriu. Esant kritinei situacijai leistina užvesti variklį tempiant automobilį kitu automobiliu (išskyrus automobilius su automatine pavarų transmisija).

12. Veikiant varikliui, kabinoje ar uždaro tipo kėbule ilsėtis arba miegoti draudžiama.

13. Jeigu prireikia tempti kitą automobilį darbuotojas turi nuolat jį stebėti. Standžioji viltis neturi būti ilgesnė kaip 4 m., o lanksčioji 6 m. Draudžiama tempti automobilį su priekaba, du (ir daugiau) automobilius, automobilį su sugedusia stabdžių sistema, kai traukiamojo automobilio svoris yra didesnis negu traukiančiojo, taip pat traukti standžia viltimi, jei sugedęs vairo mechanizmas.

14. Darbuotojui vairuojančiam automobilį draudžiama:

14.1. vairuoti automobilį apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų, sergant ar pervargus;

14.2. perduoti automobilį vairuoti kitam asmeniui, jei jis neturi vairuotojo pažymėjimo, suteikiančio teisę vairuoti šios kategorijos automobilį, automobilio savininko sutikimo arba jo pavardė neįrašyta kelionės dokumentuose;

14.3. vežti skystą ar smulkų krovinį nesandarioje taroje;

14.4. šildyti automobilį atvira ugnimi, rūkyti arti automobilio degalų prietaisų ir įrengimų;

14.5. automobilio kabinoje vežiotis ir laikyti degalus ar kitus lengvai užsiliepsnojančius skysčius, degalais išteptus skudurus;

14.6. eksploatuoti automobilį, jei NT variklio susikaupė purvo degėsių, tepalų;

- 14.7. išlipti iš automobilio prieš tai neįsitikinus, kad situacija kelyje saugi, nevažiuoja kitas automobilis;
- 14.8. pildant degalų baką, naudoti kibirus ar kitus atvirus indus pro žarną` siurbti degalus burna;
- 14.9. degalinėje reikia stengtis automobilį pastatyti taip, kad vėjo kryptis būtų nuo automobilio pusės;
- 14.10. prapiltus pro šalių degalus reikia išvalyti, degalais užterštus skudurus laikyti sandariai uždengtose metalinėse dėžėse;
- 14.11. degalais užterštą vandenį išleisti į kanalizaciją.
15. Prireikus keisti automobilio ratą, jis turi būti keičiamas lygioje vietoje, prieš tai išjungus automobilio variklį, įjungus rankinį stabdį, pavarą ir užfiksavus bent vieną automobilio ratą.
16. Variklio radiatoriaus dangtelį atsukti, esant įkaitusiam varikliui, galima tik su pirštinėmis ir atsistojus prieš vėją taip, kad aušinimo skysčio garai neapdegintų rankų ir veido.
17. Vairuojant automobilį tamsiu paros metu, reikia stengtis nežiūrėti į priešais atvažiuojančio automobilio žibintus, atidžiai stebėti kelkraštį, nes jis kelia didesnę pavojų negu prasilenkiantys automobiliai be to, neapkins atvažiuojančio automobilio žibintai.
18. Jeigu dėl gedimo prireiktų palikti automobilį, būtina pasirūpinti, kad jis nenuriedėtų, nebūtų kliūtis kitiems eismo dalyviams ir juo nepasinaudotų kiti asmenys.

V. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

19. Įvykus eismo įvykiui darbuotojas privalo:
- 19.1. nedelsdamas sustoti, įjungti avarinę signalizaciją ir pastatyti avarinį ženklą;
- 19.2. neliesti daiktų, kurie gali būti susiję su įvykiu;
- 19.3. prireikus iškviešti greitąją medicinos pagalbą Bendrojo pagalbos centro Tel. Nr. 112, jei tai neįmanoma, nukentėjusįjį į gydymo įstaigą nuvežti pakeleivingu arba savo automobiliu, paskui sugrįžti įvykio vietą;
- 19.4. suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiems;
- 19.5. esant poreikiui apie įvykį pranešti kelių policijai ir sulaukti jos atvykimo;
- 19.6. iki tyrimo pradžios išsaugoti vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei;
- 19.7. jeigu automobilis trukdo judėjimui, pažymėti įvykio vietą ir nuvažiuoti nuo važiuojamosios dalies.

VI. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS VAIRAVIMĄ

20. Baigęs vairuoti darbuotojas privalo:
- 20.1. tarnybinių automobilį pastatyti į garažą, asmeninį - į nurodytas stovėjimo vietas;
- 20.2. išjungti automobilio variklį;
- 20.3. apžiūrėti ar automobilis nepažįstas, ar neteka degalai, alyva, aušinimo, stabdžių ir amortizatorių skysčiai;

20.4. uždaryti automobilio langus, liuką nepalikti automobilyje užvedimo raktelių, dokumentų ir asmeninių daiktų;

20.5. įjungti signalizaciją, užrakinti automobilį;

20.6. apie vairavimo metu pastebėtus tarnybinio automobilio gedimus pranešti tiesioginiam vadovui.
